

Published in **Florentin Smarandache și seducția polimorfismului. Analize, interpretări, cronici, articole, note și recenzii**, pp. 469-493. Editori: Al. Florin Țene, Andrușa R. Vătuu. Sibiu: Agora, 2017; 843 pages; ISBN 9781599735023. Also appeared in *Observatorul*, online, Canada, 20 martie 2007.

Între patru ochi

Liviu-Florian Jianu

O mie de cuvinte despre o carte nu te pot învăța mai multe despre ea, decât o face cartea însăși.

A apărut, la sfârșitul anului 2006, "Fifth International Anthology on Paradoxism", a 5-a antologie internațională paradoxistă.*

Câteva observații se impun de la bun început: Editorul, domnul Florentin Smarandache, scriitorul, poetul, romancierul, descoperitorul matematician, părintele curentului literar paradoxist, a reunit în aceasta antologie 88 de scriitori din lumea întreagă. Respectul deosebit pe care domnul Florentin Smarandache îl poartă limbii și culturii de origine a fiecăruia dintre creatorii antologați se manifestă prin reproducerea, cu fidelitate, a grafiei limbii fiecăruia dintre creatori. Într-un context modernist în care culturi și literaturi, devin jertfe pasive pe altarul culturii anglo-saxone, globalizatoare, în condițiile în care scrisul în limba și cultura de origine

* „Fifth International Anthology on Paradoxism” a apărut la editura Offsetcolor, din Râmnicu-Vâlcea și conține 253 de pagini. Editor - Smarandache Florentin, coperta - Roca George, tehnoredactarea - Sîrbu Dan. Bun de tipar: decembrie 2006.

devine o barieră pe calea cunoașterii (și recunoașterii) planetar-umane a creațiilor „suburbane” megalopolisurilor literare ale prezentului și viitorului, în condițiile în care, adeseori, dacă nu întotdeauna, publicitatea, și nu valoarea, asigură „succesul de piață” al creațiilor literare, domnul Florentin Smarandache aruncă, cavaleresc, mânușa, lumii eminentemente consumiste și comerciale, și publică autori în ordinea alfabetică a țărilor de origine, respectând până și grafia acestor limbi. Este o delectare a spiritului, chiar naiv și profan, să parcurgă grafii ale unor limbi precum bulgara, ceha, egipteana, franceza, germana, maghiara, indiana, ebraica, italiana, araba, rusa, sârba, spaniola, sau româna - și un festin al spiritului, pentru poligloți. Firește, unii dintre scriitori au ales și (sau) limbi de circulație internațională pentru a mări accesibilitatea cititorilor la universul creațiilor lor. Alții au fost consecvenți atât limbii de origine, cât și unei limbi de circulație, editorul selectând ambele versiuni sau traducând, după caz, cu spor. Pentru mine, calea aceasta, deși mai anevoioasă și consumatoare, chiar, de spațiu tipografic, este una care realizează o comunicare benefică în dublu-sens între limbi și culturi naționale.

Efortul de reproducere a eterogenelor grafii din antologie este o carte de vizita ireproșabilă atât pentru

editor, cât și pentru tehnoredactorii editurii Offsetcolor din Râmnicu-Vâlcea.

În al doilea rând, un element inedit în peisajul culturii române, de această dată, este sugerat de faptul că domnul Smarandache Florentin, român de origine, naturalizat în S.U.A., alege ca gazdă olimpică (olimpică) a acestei a 5-a antologii paradoxiste, nu Parisul, sau Washingthonul, sau Berlinul, sau Londra, ci orașul Râmnicu-Vâlcea, capitala de județ a orașului Bălcești, orașul de origine al editorului. Intenția editorului pare aceea de a-și asuma și domnia-sa, ca părinte al paradoxismului, și cultura, și matricea spirituală, și originile. Dar asumarea originilor este în același timp, un dar de suflet - plătit cu ore, și zile, și ani, de munca sisifică, depusa de editor, în oceanul comunicării literare, dar, în primul rând, umane - și are valoarea unei restituiri, făcute României, culturii ei, pământului ei, limbii române, și generațiilor de români care, născându-se poeți, după cum spunea Vasile Alecsandri („Românul s-a născut poet”) scriu, fie și numai cu viața lor, poezie.

Genurile prezente în antologie sunt eterogene: poezie, eseu, scrisori, artă, știință, filozofie, dramă scurtă, proză scurtă, distihuri, epigrame, aforisme, traduceri, sau, nu în ultimul rând, folclor.

Copertile antologiei, inspirat realizate de George Roca, mi-au sugerat și titlul acestei recenzii: Un cap uman, care curge asemenea timpului, prin sine, ca printr-o clepsidra, pe coperta față, în plină lumină, și același cap, în penumbră, pe ultima copertă. Paradoxismul, scria undeva domnul Smarandache, înseamnă, de pildă, și o poezie care nu se scrie, de exemplu, zborul unei păsări. Iată o poezie. Copertile unei antologii paradoxiste nu pot fi decât o altă poezie. Pentru o clipă, ea a însemnat, pentru mine, ochii creatorului, ochii editorului, și ochii cititorului. Adică, șase ochi. Atunci, cum poate fi egal patru, de la patru ochi, cu șase? Șase! Adică, atenție, în cuprinsul acestei cărți, la fiecare paradox! Iar, vis-à-vis de coperti, să nu uităm că între ele sunt foarte, foarte mulți ochi! Între patru ochi!

Un alt element, care ține de cel mai pur subiectivism, este faptul că am căutat, voit, în cuprinsul antologiei, pe lângă descifrarea ideilor transmise de fiecare creator, urmele unui dar mult ignorat în ziua de astăzi, și anume, urmele înțelepciunii. Se spune că la urcarea pe tronul lui Israel a regelui Solomon, fiul împăratului și prorocului David, Dumnezeu biblic i-a vorbit, îndemnându-l să ceară un dar. Solomon a cerut înțelepciune, pentru a-și putea conduce cu dreptate și

măsura neamurile de sub stăpânire. Dumnezeu a fost uimit: iată, i-a spus, îți voi da înțelepciune. Și pentru că tu ai cerut înțelepciune, și nu ai cerut nici averi, nici bogăție, nici răsfăț, ba nici măcar o viață mai lungă, îți voi da și averi, și bogăție, și răsfăț, și o viață în care să te sature de zile. Solomon, fiul lui David, este autorul scrierii biblice „Ecleziastul”. Cu „Mersul tuturor lucrurilor” începe această scriere: „O, deșertăciune a deșertăciunilor, zice Ecleziastul, o deșertăciune a deșertăciunilor! Totul este deșertăciune”. „Dar un Domn cu adevărat înțelept, este cel care se ocupă cu munca câmpului.” A căuta înțelepciune în scrierile pe care le parcurgi cu lumina ochilor, și a minții, mai ales în lumea de astăzi, în care nebunii sunt înțelepți și îți spun: aici! sau acolo! și nu găsești aici, sau acolo, nimic, dar plătești scump! - nu este deloc un exercițiu în deșert. Iar culturile naționale, și limbile lor, sunt un izvor de îndelung bătătorită în timp, înțelepciune. Paradoxismul, și paradoxurile, ne ajută și ele de a deosebi, într-o lume înșelătoare, înțelepciunea, de ignoranță și binele, de rău... Sau ne împiedică, dacă nu am cerut îndelung, nu am exersat-o, în câte discipline?, și nu ni s-a dăruit... înțelepciune...

Eseul „Paradoxând/ Paradoxizing” al d-lui Jason Hall (din Canada) paradoxează: „Fiecare lucru poate fi

probat sau poate fi de neprobat. Valoarea de adevăr a unei aserțiuni poate fi măsurată cu o linie de la adevăr zero, la adevăr infinit. Dacă valoarea de adevăr a aserțiunii este undeva între zero și infinit, există un număr infinit de puncte de la zero, făcând valoarea aserțiunii adevărată în mod infinit. Există, de asemenea, un număr infinit de puncte de la acea valoare de adevăr la infinit, care o fac falsă la infinit. Dacă aserțiunea este zero sau infinit adevărată, cele două extreme îi sunt identice... Este ușor de demonstrat că big-bang-ul este capul lui Dumnezeu explodând după ce a considerat că totul este un paradox." Urmând firul înțelepciunii, să remarcăm faptul că Dumnezeu creștin afirma: „Eu sunt cel ce sunt"... Mai afirma: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața"; „Eu sunt Alfa și Omega". Așadar, valoarea de adevăr a întregului Univers este redusă - sau extinsă la infinit - la un singur Dumnezeu și la o viață de om, în același timp. Un paradox uluitor. Un mentor creștin spunea: cea mai grea dogmă de înțeles este umanitatea Dumnezeului Iisus. Pentru om, un dar de neprețuit. Cu condiția ca omul să nu se considere el însuși, Dumnezeu.

Un glas sensibil, distinct, în plutonul oarecum matematizant al paradoxurilor și paradoxiștilor, oarecum mie, empatică, mi se pare poeta indiană Wenkateswara

Rao. Iată ce afirma ea în „Înțelepciune” : „Cunoașterea/ Iată ce nu cunoaștem”; Este o recunoaștere plină de înțelepciune a limitelor infinitelor posibilități umane, a finitudinii infinitelor resurse care așteaptă să fie doar consumate, de umanitate. Este o dezbrăcare, în public, a nudului unor concepte moderne, simple șabloane și lozinci utopice, idealiste, care șterg culturi și creiere, care se bat cap în cap și pe care chiar realitățile din altarele care le slujesc cu ipocrizie, le contrazic flagrant: New Age, corectitudinea politică, democrația, libertatea, drepturile omului, religia consumismului. Un alt poem, „Familie”: „Bucuroși/ Să fim nucleari”. „Nuclearitatea” enunțată în acest poem mi se pare chiar ritmul, viteza cu care trăim în modernitate. Pe seama resurselor neregenerabile ale Terrei. Graba Titanicului civilizației spre impactul cu materialismul dialectic și istoric final. Marx braț la braț eu Alvin Toffler. Sau, de la comunismul lui Marx, al mătușii Europa, și al Unchiului Sam, la creștinismul lui Iisus Hristos. De la Valea Plângerii Terrei... la răstignirea de către om a Dumnezeuului Universului. Nu este totalitarist dogmatismul democrației, libertății și drepturilor omului?

„Countryside” („La țară”) este un poem manifest social, un poem-emblemă, pentru lumea a treia a lumii

mari din ziua de azi: „Loc plăcut pentru a trai/ Poporul îl părăsește pentru a trăi”. Am regăsit în aceste cuvinte, scrise în limba engleză, nu numai lacrima locuitorilor Indiei, ci și a României, și a câtor altor economii outsider, siliți să își părăsească căminul, copiii și bătrânii, pentru a deveni robii mizerabili plătiți ai dorințelor altor regi Midias, altor dictatori financiari care vor să transforme sufletul robilor în aur, pentru ei. Banul și concurența devin Dumnezeuul Noii Lumi. Încrederea și solidaritatea au ajuns pietre de moară pentru non-morală. Țara, cultura, și limba - prea scumpe pentru a li se plăti întreținerea, într-un ghetou, la marginea Edenului Irozilor beției de resurse a planete, sau transformate în femei de serviciu care să facă benevol serviciul de ecarisaj și spoială kulturnică, pentru lozincile la modă..

O altă revelație a antologiei este poemul „Oh! Nemesis!!!”, al poetului indian Hemant Vinze: „Vinoșiații scapă vii și nevătămați/ Inocenții sunt cu îndârjire pedepsiți/ Nebunii sunt ornamentați (înfrumusețați)/ Înțelepciunea este luată în derâdere (batjocorită)/ Oh! Justiție oarba,/ a zeiței Nemesis!” Ecoul asiatic al propriilor gânduri, transpunerea lor în paradoxuri crude, mă fac să mă gândesc la vechimea multi-milenară a culturii asiatice, comparativ cu vechimea măsurată în

secole, a celei apusene. Era de așteptat ca urmașii scribilor „Vedelor”, urmașii înaltului umanism al prieteniei dintre Ghilgameș și Enkidu, să nu tolereze falsul pe așa zisa lume a „toleranței”. Poate, a caselor de toleranță. Adevărul justiției, piatra din colțul unghiului democrației, se dovedește pe cât de orb, pe atât de superficial, și răzbunător, dacă lemele paradoxale enunțate în poem sunt adevărate în lumea de astăzi. Nu numai că justiția devine o caricatură a adevărului, dar, în intoleranța ei față de adevăr, devine o crudă și oarbă zeiță a răzbunării. Nu demult, am citit un eseu în care dictonul „Omul - un lup printre oameni” („Homo - homini lupus”), specific „tradițiilor” modernismului, este considerat o jignire gravă la adresa... lupilor, animale cu un devotat spirit de familie, și de rasă.

Morel Abramovici, scriitor israelian, din Haifa, scrie următoarele distihuri, pline de umor amar: „Aș da tot ce am pentru a obține mai mult”; un distih care prezintă, pe drept, umanitatea, în matrița modernă, ca lumea lui „Mister More” „Domnul Mai mult”. Dacă a primit în dar Planeta, vrea Universul. Dacă primește în dar Universul, vrea - fără îndoială - mai mult. O umanitate de termite. Smintită cu bună știință de medici nebuni. „La început a fost cuvântul. Apoi a urmat

pălăvrăgeala”. Și în această pălăvrăgeală despre literatură, despre paradoxuri, despre fleacuri, despre Dumnezeu, omenirea consumă 74 de milioane de barili de petrol pe zi. Se pregătesc - la stația următoare - 74 de milioane de barili de apă. La stația următoare - Mister More vrea să consume la fast-food tot Universul.

Registrul conjugal nu este nici el ignorat. Iată o constatare în spirit rabinic: „Trăiește minunat cu soția, dar nu se plânge”. Înțelepciunea este departe de distihul „Monogamia merge braț la braț cu monotonia”, generalizând gratuit, din dorința de a realiza un joc ieftin de cuvinte. O butadă gri-închis, în logica Fuzzy.

Din creația scriitorului Vadim Bystritski, din Kazakhstan, am reținut continuarea altei cunoscute butade: „Un bărbat inteligent nu își alege niciodată ca soție o femeie frumoasă.” – „Deoarece nu este niciodată/ Un semn de inteligență/ pentru un bărbat, să aleagă/ o femeie frumoasă/ ca soție/ rămâne pentru fiecare cuplu/ să descifreze (ghicească)/ dacă ea este urâtă/ sau el este imbecil”. Dacă butada este adevărată (și nu este!), rezultă un adevăr... amuzant!

Din aforismele Svetlanei Garabaji, din Republica Moldova, spicuiesc: „Sumanul săracului nu-i pe spatele bogatului.” În acest aforism, Svetlana continuă, în spiritul

tradiției populare, scrisele cronicarului Ion Neculce din „Letopisețul Țării Moldovei...”; „Lacrimile săracilor, nice soarele, nice vântul, nu le poate usca”. – „Vorba înțeleptului mângâie auzul”. Cu condiția ca: „Cine are urechi de auzit, să audă” (Noul Testament) – „E ușor aripi să porți, când nu le crești, ori nu le ai.” Într-adevăr, e ușor să vorbești de la tribună despre libertate și democrație, când nu ții de mâna un om fără loc de munca. E ușor să vorbești de la tribuna clar-văzătorilor despre lumină, când nu ții un orb de mână. – „Mintea care minte, îi fără minte”. Înaintea mulțimii acestor minți „alese” și fariseice, vorba lui Eminescu: „Înaintea acestora tu, ascunde-te, Apollo!” (Scrisoarea III). Căci mint chiar fără să-și dea seama. Iată și un distih modern, cules din folclor: „Oferim libertate gratuit/ Primim bacșiș.” (n.a.) – „Cartea necită e ca vremea necinstită”. Este o minune să mai citești o carte în ziua de astăzi. Dar să mai și scrii despre ea, înseamnă ca Dumnezeu există. – „Și stâlpii, la bătrânețe, dau binețe”. În continuarea acestei cugetări, un sfat biblic: „Să fii drept. Dar nu prea drept.” – „Prostul nu-i prost să-și recunoască greșeala”. Așa este. Toți proștii sunt deștepți. Laurențiu Cerneț, un umorist de calitate, a scris, în „Amintiri inventate”, o povestire despre un profesor care a inventat pastila care te vindecă de... prostie. A

inventat-o din iubire pentru logodnica sa, care era... proastă. Era cât se poate de încântat de invenția sa și își imagina nu profituri uriașe, ci beneficii imense pentru omenire. Realitatea a fost crudă cu cititorul:... nimeni nu a cumpărat pastila. „Adevărul este o pulsare din inima întunericului”. Ajută-ne, Doamne, să Te găsim, din întunericul luminii noastre!

Toğu Ogunlesi, scriitor nigerian, scrie, în „Funerar”: „În Africa/ Noi întotdeauna așteptăm înmormântarea cuiva/ Deci și ei, de asemenea/ O pot aștepta pe a noastră”. Pânda la înmormântarea unui semen are, oare, ca explicație, foamea, și dorința de a mânca, de a te satura, pentru o zi, măcar, la pomana lui? Iată o întrebare bună pentru apostolii drepturilor omului, mai mult decât supraponderali, de altfel. Și nu în talie, neapărat, ci în consum. Global.

Cu aceeași adresă, globală, și aforismele lui Valeriu Butulescu, din România, spicuite din volumul „Oaze de nisip”: - „Averea unora depășește valoarea până la care ei pot să numere”. Există săraci, pe lume, care nu au nici un cent ca avere, și sunt și analfabeți, și există bogați care nu știu să numere până la ordinul de mărime al averii lor, în dolari, sau euro, și mai sunt și geniali analfabeți ai înțelepciunii. - „Am mult curaj, dar mi-e

frică să-1 folosesc”. – „În fiecare an trecem nepăsători prin ziua morții noastre”. Nu este universitate mai înaltă decât cimitirul, spunea părintele Cleopa Ilie. Iar Nicolae Iorga ne îndemna să citim viețile oamenilor care se odihnesc sub cruci, și „tot veți prinde ceva înțeles”. – „Din gheara diavolilor am scăpat ușor. Dar cum să mă eliberez din îmbrățișarea îngerilor?” Într-adevăr, (și) diavolii ne oferă totul, pe lume, travestiți în îngeri de lumină, nu numai oamenii. – „I-au luat bouului jugul, și acum așteaptă ca el să împingă benevol carul”. I se dă omului libertatea, și ne bucurăm că scade natalitatea pe glob. – „Avea dreptate șarpele. Nu poate fi Rai acolo unde nu este dragoste”. Să ne bucurăm. Înțelepții pământului au făcut din pământ Rai, viața omului a devenit, în el, veșnică, și dragostea plătită, lege. – „Poți demonstra că albul e negru. Dar va trebui să uzezi de o vastă bibliografie”. O, de-ar fi măcar așa, dar ar fi atât de chinuitor, dacă nu imposibil! e suficient să ai forța de partea ta... „The winner take all”.

- „Fără detergenți nu văd rostul botezului”. Am fost întrebat de un om aparținând celei de-a patra puteri economice mondiale dacă a fi curat nu este bine? Am tăcut, și am revăzut în minte o tânără prostituată cu un corp superb, care spăla în pielea goală, caldarâmul din fața unui bordel din Seul. A fi curat, măcar prin botez, nu

este bine? - răspunsul la aforismul „O fi auzit oare Mesia de sfertul academic?” îl găsesc puțin mai departe, într-un alt aforism: „Toamna, rândunelele pleacă. Rămân ciorile copleșite de răspundere.” – „Din rana bradului se revarsă rășina, adică înmiresmata lui durere”.- „Am dubii, Doamne! Diavolul stă prea bine în sondaje”. Citind creațiile paradoxiste prezentate în antologie, am observat că exista paradoxuri care își găsesc o delicată rezolvare prin alte paradoxuri. Mai mult decât în literatură, în paradoxism, după spusele lui Roland Barthes, „fiecare răspuns este o întrebare și fiecare întrebare, un răspuns.”

Prin „O găină a traversat strada”, domnul Smarandache intră în galeria anonimilor culegători de folclor, precum, enumeram, Vasile Alecsandri (sic!). O găină traversând strada, o seamă de personalități filozofice, științifice, religioase, politice, se pronunță în legătură cu acest fapt. Cităm un fragment din opinia cea mai avizată: „faptul că găinușa a putut traversa liberă strada în ciuda rezoluțiilor ONU reprezintă o sfidare la adresa democrației, a libertății, și a dreptății”...eu aș fi cules, în loc de „a dreptății” – „a drepturilor omului”. „Aceasta arată că noi trebuia să bombardăm acea stradă cu mult timp în urmă. Pentru a asigura pacea în lume și pentru ca valorile pe care le apărăm să nu mai fie terfelite

prin acte de terorism, guvernul Statelor Unite a hotărât să trimită 17 portavioane, 46 de distrugătoare, 154 de nave de luptă, sprijinite pe uscat de 254.000 de pușcași marini și în aer de 846 de bombardiere, având ca obiectiv, în numele libertății și democrației, să elimine orice urmă de viață în casele găinilor pe o raza de 5000 de kilometri...” (George. W. Bush). „Dacă eu voi tăcea, pietrele vor vorbi” -a spus Iisus. O, cum vorbesc de grăitor pietrele!

O altă perlă din „înțelepciunea românească” : „M-am trezit luni și m-am gândit marți să mă duc miercuri la muncă... Dar când am văzut joi că vine vineri, ce naiba să caut sâmbătă la munca... când duminică e zi liberă?”

Și exemplele de umor sunt multe... Ce ne spune oare, înțelepciunea, despre umor? Vorba latinului: „Ridendo catigat mores”, sau o povestioară rămasă în minte, din ciclul „Ne vorbește părintele Cleopa” : Într-o pădure, un părinte povestea niște glume fraților săi de credință. Văzând-i râzând, un vânător și-a spus: Ce fel de oameni ai lui Dumnezeu sunt aceștia, care râd în hohote? Părintele, văzându-l, l-a chemat și l-a rugat pe vânător să își întindă arcul. Vânătorul l-a întins. Întinde mai mult! I-a spus părintele. Vânătorul l-a întins și mai mult. Și mai mult! i-a spus părintele. Părinte, dacă îl întind mai mult, se rupe! I-a spus, îngrijorat, Vânătorul. Așa și noi, i-a spus

părintele. Din când în când, este nevoie să mai și glumim, pentru ca mințile fraților să nu se rupă.

Un poem interesant are Mugur Grosu (România): („Aparent astea erau numele tuturor lucrurilor”): „Copiii strânși în jurul bradului cântau: o ce meduză albastră/ iar noi spuneam cai putere în loc de cai moliciune”. În jurul bradului, îmi vin în minte cuvintele lui Iisus: „Puterea mea este slăbiciunea mea, și slăbiciunea mea, este puterea mea”.

În „Cutremur și valuri tsunami în România”, Liviu-Florian Jianu trăia momentele anului 2004, în care un cutremur, urmat de valuri tsunami devastatoare, au făcut zeci de mii de victime pe țărmurile Asiei. Mass-media mondială era răvășită de această tragedie. Colectele veneau din toate colțurile lumii pentru ajutorarea supraviețuitorilor. A contribuit și România. Domnul Jianu s-a gândit că în România, în fiecare an, un cutremur și un val tsunami asemănător fac 1 milion de victime, fără ca nimeni din mass-media mondială să sufle o vorbă... O crimă tăcută are loc, cu consimțământul liderilor de opinie mondiali și naționali, sub drapelele nepătate de sânge ale libertății, democrației, și drepturilor omului de a nu avea nici-un drept. Suntem contemporani cu aceste crime... Acceptăm în fiecare an un nou milion de

victime. În fiecare zi, mii de omucideri. Un holocaust cum nu a mai existat. O fabrică a morții depășește orice imaginație în prezentul continuu, și aruncă, unii peste alții, în gropi comune, bătrânii pentru a căror pensie nu va mai lupta nimeni, mâine. Când Elias Canetti a scris: „La Judecata de Apoi, din fiecare groapă comună va ieși un singur om”, am înțeles, mult mai târziu, că acel om este Iisus Hristos.

„Puțini știu ce nu știu și nu știu ce știu”, scrie Eisabeta Kocsik. – „Dacă exponentului îi dam puterea, cu baza ce facem?” acest aforism, aparent, matematic, poate avea și un adagiu: „Dacă bazei îi dam puterea, cu exponentul ce facem?” După opinia mea, paradoxul puterii a fost rezolvat magistral de Iisus: „Înapoiindu-i Tatălui puterea toată/ Ca o ispită, pururi lepădată...” – „Dintre doua rele, din lăcomie, l-am ales pe cel mai mare”. – „Un azi nu întorc să pierd valoarea unui mâine”. Oare, care este valoarea de referință? Sfinții creștini au pierdut toate valorile de mâine, pentru certitudinea credinței de azi. – „Am absolvit trei facultăți. Sunt specialist în... cartoane”. Ca răspuns la acest aforism, un alt aforism: „Drepturile omului? Dreptul de a nu avea nici-un drept”... cu excepția datoriei de a crește înțelept.

Scriitorul Tudor Negoescu este prezent în antologie cu o colecție de distihuri paradoxiste în limbile română și engleza. Iată „Glasul poporului” : „Purtătorul lui de cuvânt/ Era un mut”. În istoria literaturii române, găsim un mut pentru poporul de astăzi, care, în revista *Junimea română*, apărută la Paris, sub redacția lui Gh. Crețeanu, Al. I. Odobescu, publica articolul *Muncitorul român*, remarcabil prin îndrăzneala ideilor și prin compoziția sa, care îi evidențiază spiritul progresist, democratic, înțelegând prin democratic, biblic, în spirit modern: „Peste puțin pământul va fi înapoiat muncitorului, prin îngrijirea și iubirea căruia pustiele se va schimba în holde-nalte și bogate, în livezi roditoare, în pășuni verzi și fragede, pe care vor paște frumoasele vite ale României; bordeiele, unde abia pătrund razele soarelui, vor deveni case luminoase, îmbelșugate și fericite”. (Alexandru Odobescu). Cât de aproape era Odobescu, progresistul, cu două secole în urmă, de spiritul înțelepciunii „Ecleziastului”: „Un domn cu adevărat înțelept este cel care se ocupă cu lucrul câmpului”.

Domnul Gheorghe Niculescu (România) croșetează paradoxuri cu meșteșug de vechi rebusist: - „să muncești zi lumină în fiecare noapte”. Acest paradox mi-

a adus aminte de vremea pe când am scris un paradox, fără să știu ce este acela un paradox: „S-a inventat becul care luminează ziua pe baza energiei solare acumulate noaptea”. – „să strici ovăzul Calului Troian, pe găștele Romei”; aici, autorul combină cu măiestrie trei elemente: zicerea populară „nu strică orzul pe găște”, adică, nu da comori (materiale, spirituale) pe mâinile celor care nu știu să le aprecieze, legenda Calului Troian, prin care, printr-un vicleșug antologic, Ulise reușește să îi convingă pe troieni că grecii au plecat din fața Troiei asediate și să introducă în cetate un cal de lemn imens, în care se ascundeau soldați greci, cal cu ajutorul căruia grecii înving și jefuiesc Troia și micul compendiu istoric – „găștele au salvat Capitoliul”, folosit ori de câte ori naivitatea dă o soluție de geniu, și care exprimă într-o forma scurtă episodul în care Roma, asediată de huni, este salvată de găștele care ies gâgâind la călăreții huni care, nemaivăzând în viața lor asemenea păsări, o iau la sănătoasa; - „să te încălzești cu o pătura intelectuală” - dacă înțelepciunea ar avea preț, în sens creștin, și dacă ar fi prețuită măcar atât cât sa acopere un gol, atunci Dumnezeu ar îndemna, poate, măcar un înțelept, „să facă recurs la judecata de Apoi”. Din aceasta cugetare să derive, oare, Culmea fotbalului: „Să acopere cu o pătură

un gol?" (n.a). Poemele paradoxiste ale domnului Niculescu împrumută limbii noi valențe, creând tablouri anromantizante: „Strugurizând prin vii, frumoasei fete/ Îi gutuiau sub ie sânișorii”; „Stalactizau în geruri țurțuri grei/ Cristalografiindu-se-n lumină”.

Dintr-o scrisoare adresată domnului Smarandache, de domnul Ilorian Păunoiu, din România, spicuim: „Stimate domnule Florentin Smarandache... conduc cenaclul „Lumină lină” din Râmnicu-Vâlcea, cu filiale în comuna Popești - comuna în care locuiesc - și comunele Oteșani și Copăcești... Creștinismul este paradoxal. Un Dumnezeu care se întrupează într-un om, vorbim aici de persoana Iisus Cristos, iată Paradoxul Suprem. Le-am făcut cunoscute cenacliștilor mei poemele dv. și le-au plăcut... Eu sunt o persoană care are un handicap sever... Prin curentul paradoxist domnia-voastră ați dăruit spațiului binecuvântat al Vâlciei o dimensiune mondială... Vreau să ne întâlnim la Popești sau la Râmnicu Vâlcea și să punem la cale „Paradoxisme”. Ave Florentin Smarandache!...”

George Rogojinaru (România) scrie o tragic-melodramă în 3 acte. De la început, autorul ne spune „Cum am scris teatru: Am tratat o temă foarte vastă, pe măsura ignoranței mele”. La ridicarea cortinei, aflăm că

piesa nu s-a scris, în actul I, scena 2, aflăm că s-a născut autorul, personajul „Viața” ne spune apoi „Trăiți cu încredere, piesa se va scrie!”... și piesa, nu numai originală, dar de o șocantă înțelepciune, se încheie printr-o invitație niciodată prea târzie, pentru un décor umanizat și o piesă cu personaje dezumanizate, căci replicile lor sunt râsete, lacrimi, sughițuri, așteptare, nedumerire, crispare... gâfâieli, artificii: „Cade pe gânduri cortina”. „Gânditorul”, statuia de la Hamangia (Dobrogea), aparține unei culturi care datează din mileniul VI înainte de Hristos. Chipul lui îmi inspiră imaginea unui om meditând la paradoxul existenței sale și al gândului lui. Poate „că vis al morții-eterne, e viața lumii-ntregi” (Mihai Eminescu, „Împărat și proletar”) sau „și din repaos m-am născut, mi-e sete de repaos” („Luceafărul”)?

Ioan Baba (Serbia) scrie „Venire și trecere”: „Ne ivim într-un chiot/ Ne ascundem într-o jale”. Sunt marcate cele două momente ale vieții: nașterea și moartea. Poetul Patrel Berceanu, „ascuns într-o jale” în 2006, la 50 de ani, scria: „Mai înțelepți am fost când/ Am venit pe lume țipând/ de spaimă în fața vieții.” (Sămânța, „Planetă de poet”).

Louis E. Bourgeois (USA) scrie „În gradina îngेरilor îngălbeniți”: „Când mă gândesc la Satan, mă simt

luminos și înălțat/ când mă gândesc la Dumnezeu, mă gândesc pur și simplu la tot ceea ce am pierdut// Am văzut ochii lui Satan în cei mai puri ochi ai unui om// Singura mea iubire este pentru Satan, pentru că el ne descoperă relele lui Dumnezeu// A crede în suferință, înseamnă a fi de partea lui Dumnezeu. A căuta puritatea, luciditatea, asceza, înseamnă a fi una cu Satan// Numai Satan aduce cu sine frumusețe. Dumnezeu legiferează sterilitatea.”

Înțelepciunea ne spune: „Ce știi?”. Copii fiind, ne sperie mâinile noastre și avem nevoie de mângâierea și ajutorul părinților noștri, pentru a nu ne mai teme de ele. Antinomic, Dostoievski scrie „Nu există și nici nu poate exista ceva mai frumos și mai perfect decât Hristos”; iar în „Frații Karamazov”: „...Lucrează! Lucrează! Iubește pe semenii tăi cu fapte. Toată slava și toată vrednicia omului se află în practicarea milosteniei. Tu lucrezi astăzi pentru întâia oară. Întinde-ți de aici înainte câmpul acțiunii tale. Astăzi ți-ai închinat viața fratelui tău: închin-o mâine familiei tale și, în sfârșit, omenirii întregi”.

Barbara Hilal (USA) experimentează un scop: „Scop” – „Cu succes, am eșuat să ratez/forțată de mine însumi să cad în umilință/ să ating vârful pe cea mai de jos treaptă/ Acum cunosc gloria victoriei zădărniceii

(inutilității)”. Este o poezie delicată, profundă, antinomică. O catedrală somptuoasă a smereniei.

În „Manifestul lui Wolf Larsen”, scriitorul enunța la articolul 7: „Nu există Dumnezeu așa cum este descris în biblie. În locul lui, fiecare ființă umană care trăiește pe pământ este un dumnezeu, deoarece oamenii sunt cele mai creative animale vii ale planetei. Deci, artiștii sunt dumnezei!” Citind aceste rânduri, am zâmbit cu un bob de muștar de amar: cu asemenea dumnezei, am răs în două secole pădurile Terrei, cărbunele, petrolul, ne pregătim să radem apa, și... în motoarele de antimaterie, pământul însuși. Cred că, în spiritul dumnezeilor descriși de domnul Larsen, biblia trebuie urgent rescrisă. În loc de „La început a fost cuvântul”, fără de care nici nu am fi avut posibilitatea să aflăm că suntem dumnezei, având în vedere că la orizont se prefigurează, pe biata Terra, o mare criza de carne, ba chiar și de „adidași”, biblia sa începe cu „La început a fost un kil de carne”. Articolul II este inflamant: „mai mult decât orice, amintește-ti că nu este nimeni ca tine pe întreaga planetă (stai să apară clonele (n.a.). Atunci pentru ce să scrii ca oricare altul? (ei, pe tastatură cam toți batem la fel...(n.a.)). Scrie așa cum nu scrie nimeni! Dacă nu ești creativ, de ce să mai citească generațiile viitoare ceea ce ai scris? Fiecare scriitor trebuie

să fie propria lui mișcare literară! Fiecare scriitor trebuie să își fie propria lui revoluție literară!" Vă imaginați: numai Dumnezeu mai poate să dea de mâncare, haine, căldură, frig, confort și inspirație la 6 miliarde de scriitori, fiecare cu revoluția și mișcarea lui și doar Dumnezeu îi mai și citește, căci fiecare scriitor nu se citește decât pe sinet și tot Dumnezeu ori nu este, ori e de vină, pentru toate greșelile! De corectură!

Domnul Dinu Leonte (USA) dedică domnului Smarandache Florentin o pronunție... globală: „Ai un nume de-anvergură/ Lemă și cimilitură/ Se pronunță pasă-mi-te/ În trei feluri diferite:/Cu sau fără paranteză/ În pronunția engleză/ Când pe nume-ti zic ciracii/ Tu ești Doctor Smarandacii/ dar în lumea francofonă/ Extra sau autohtonă/ Ori de-i lași, ori de nu-i lași/Toți te strigă Smarandaș/ Doar pe piața românească/ Mulți vor fi să recunoască/ Și c-un ac, el tot sărac e/ Paradoxul Smarandache!"

Din distihurile paradoxiste ale domnului Smarandache Florentin, spicium: „Ateu" – „Cel ce crede/ În necredința sa"; „Ecuatie" – „Toată cunoașterea/ Are o necunoscută ca avere". O prezentare a „Geometriei paradoxiste", un eseu asupra „Multi-structurilor" și „Multi-spațiilor", și un panseu asupra „Paradoxismului

mitologic”, completează lecția de paradoxism a editorului antologiei, și creatorului curentului.

Domnul William G. Ward (USA) scrie un poem experimental: „Această pagină este rezervată celor care urăsc poezia.”

Pagina este goală.

...

Pagina următoare conține următorul mesaj:

„2 + 2

=

Orice vreți să îl faceți.”

Pagina următoare:

„Vă rog nu reciclați acest poem

Vă rog nu reciclați acest poem

...

Vă rog nu reciclați acest poem

Nimeni nu ne-a spus ca acest poem nu a fost reciclat”.